

Reece Pianta och Greg Zipf går längs sockerrörsodlingar utanför Brisbane. Odlingarna har fått ovälkomna gäster.

BILDER: JOHAN AUGUSTIN

Fakta: Röd eldmyra

BILD: NATIONAL FIRE ANT ERADICATION PROGRAM

- Den röda eldmyran, "red fire ant", tros ha kommit med fartyg från Sydamerika till Brisbane. Myrorna upptäcktes i början av 2000-talet. Trots namnet är de inte röda, utan mer kopparbruna i färgen, och förhållandevis små, 2-6 millimeter, men är extremt aggressiva och kan orsaka stora skador på människor, vilda djur och tamdjur.
- Arten har även spridit sig till andra länder som Sydkorea, Kina och i USA finns den invasiva myran nu i en tredjedel av landet. I USA kostar det samhället runt 7 miljarder dollar om året. Myran har även påträffats i Europa, senast på Sicilien.
- Arten kan sprida sig runt 5 kilometer om året i Australien och för närvarande finns det myrbon på 8 000 kvadratkilometer i Queensland, varav 7 000 kvadratkilometer har hittills bekämpats. Om myrorna lämnas ostörda kan de sprida sig över 97 procent av Australiens yta.

Källa: Invasive Species Council, National Fire Ant Eradication Program

Reece Pianta från miljöorganisationen Invasive Species Council blir biten av eldmyror.

Greg Zipf ska behandla sin mark med myrgift.

Ojämn kamp mot den röda eldmyran i Australien

Den röda eldmyran beskrivs som en av de värsta invasiva arterna i världen. I USA har flera människor dött till följd av myrans bett, och i Australien tar myrorna över nya områden – där experterna menar att det redan är ett förlorat lopp.

Långträdaren sveper förbi på den raka landsvägen och bildar en vindpust som gör att sockerrören dallrar till. Fält av sockerrör breder ut sig så långt ögat kan nå, och vid en närmare titt intill de kraftiga stjälkarna, i direkt solläge från vägen, syns även en upphöjning, en slags jordhög. – De använder stjälkarna till att komma upp med boet en bit, och de drar nytta av solens värme, säger Greg Zipf.

Gregs sockerrörsfält utanför Brisbane i delstaten Queensland har fått en ovälkommen gäst, som visar sig vara svår att bli av med. Den röda eldmyran.

En insekt som egentligen hör hemma i Sydamerika men som har spridit sig till många nya områden, däribland Australien, de senaste årtiondena.

Greg går längst kanten av sockerrörsfältet och på runt 100 meter upptäcker han sammanlagt sex myrbon.

– För ett halvår sedan fanns det inga bon här, säger Greg och tillägger att de stora översvämningarna i början av året antagligen gjorde att myrorna kunde förflytta sig långa sträckor genom att bilda flottor.

Greg har med sig en dunk myrgift som han har fått av delstatsregeringen, och i dag har han sällskap av Reece Pianta från miljöorganisationen Invasive Species Council – vars uppgift är att bilda

opinion kring det utbredda problemet med invasiva arter i Australien.

– Vi trycker på regeringen att göra mer när det gäller eldmyror, säger Reece. – Myrorna är den värsta invasiva arten i Australien. De är en superpest.

Problemet är att myrorna snabbt kan spridas till nya områden, och bara för att ett område anses "myrfritt" kan kolonier fortfarande leva under jorden – "utom räckhåll för myrspårande hundar". Reece berättar vidare att drottningarna kan flyga upp till tre mil och bilda nya kolonier samtidigt som människan, med sina transporter, ovetande hjälper myrorna på traven, genom till exempel lastbilstransporter. Därför är det viktigt att även kompostmaterial från till exempel sockerrören behandlas innan det säljs – så att inga myror kan spridas vidare. Men det är dyra behandlingar – en kostnad som lantbrukare som Greg får stå för på egen hand. – Det är inte vårt fel att myrorna sprids, det är regeringens ansvar och de borde

betala oss för att vi ens lägger ner vår egen tid på att bekämpa problemet, säger han.

Myrorna har funnits på andra håll i området i runt 20 år, så det är inget nytt problem, men det har visat sig vara ett seglivat och svårlost sådant – som envist måste bekämpas.

– Vi måste behandla marken två gånger om året, och aldrig ge upp, om inte myrorna ska komma tillbaka, klagör Greg.

Trots de många jordhögarna syns ingen aktivitet av myror. Den bilden förändras dock snabbt när Reece sparkar till ett bo. Det fullkomligt svärmar av myror och ägg under det torkade jordlagret. Reece lägger ner en vit papperslapp mitt i boet för att lättare kunna se myrnornas aktivitet.

När han tar upp handen igen har ett 30-tal myror på något sätt snabbt tagit sig upp på handen.

När Reece försöker svepa bort dem sticker de honom samordnat i handen. – Ajdå, det känns ordentligt, säger Reece vars hand snabbt svullnar upp med många röda märken.

Det gäller att snabbt får bort myrorna eftersom de "fortsätter att sticka tills de har använt upp allt gift" och därmed lever upp till namnet genom sitt "eldiga" sting.

Myrattacken bevisar varför det är så viktigt att bekämpa den nya invasiva arten i Australien.

– De är väldigt aggressiva, säger Reece och förklarar vidare att eldmyror ger sig på det mesta som är ätbart i dess väg, vilket inkluderar andra myrarter, insekter, fågelägg och eldmyrarmyror utgör även en fara för större inhemska djur, och även boskap.

– Våra ikoniska djur som koalor, näbbdjur och echidnas (taggig myrslok) kommer finnas på eldmyrmenyn, säger Reece som vill se betydligt hårdare biosäkerhetslagar från regeringen.

Vissa arter kommer anpassa sig till eldmyran så småningom, det har redan skett med agapaddan som introducerades i Queensland på 1930-talet, men i nuläget har Australiens djurliv ingen lång erfarenhet av att leva med eldmyror eftersom det än så länge funnits projekt som dämpar artens framryckningar men inte helt lyckats slå ut den.

Den ovälkomna gästen utgör även en fara för människor, som kan drabbas av allergiska reaktioner av giften. I USA har flera människor dödats av eldmyror de senaste åren och det är en utveckling som experterna inte vill se i Australien.

– Min son har redan blivit stucken av eldmyror, säger Anthony Young, lärare

Myrexpernt Anthony Young vill öka medvetenheten om den invasiva arten. "Vi behöver verkligen agera nu", säger han.

och expert i växtskydd vid University of Queensland.

Han går genom en park i utkanten av Brisbane, och visar upp myrbon på ett par soliga platser. Barn leker på en skolgård alldeles i närheten, och i parken har några besökare picknick i gräset. Ingen bra ekvation om eldmyror tillåts sprida sig vidare.

Australiensare engagerar sig ofta i utomhusaktiviteter med vandring och camping så därför är det viktigt att aggressiva eldmyror inte får ordentligt fotfäste.

De fåtal myrsamhällen som tidigare har setts till i andra delstater som New South Wales och Western Australia har utrotats, men i Queensland är problemet redan så utbredd att det kan vara för sent att vända utvecklingen.

Enligt Anthony Young vaknade regeringen för sent och insåg att myrorna är ett verkligt hot.

– Vi behöver verkligen agera nu, säger han och medger att stora samordnade kampanjer behöver sättas in, men att det i nuläget ser ut som att myrorna kan stå som segrare.

– Det ser kört ut.

Han får medhåll av Reece Pianta som säger att inte agera kommer kosta betydligt mer än det faktiskt gör att agera – eftersom myrorna kan bli kostsamma för jordbruket – där myror med stor aptit snart kan ta sig an småskaliga frukt- och grönsaksodlingar. Båda ger Queensland ytterligare maximalt två år att hantera problemet "innan det är för sent" men då måste betydligt mer pengar satsas och fler människor anställas i myrprojekten.

– Det nuvarande programmet tar slut 2027 och måste bevisa att det fungerar innan det får mer pengar, säger Reece och tillägger att det arbetar runt 700 personer med att bekämpa arten, en siffra som måste öka betydligt.

Det behövs samtidigt runt 300 miljoner dollar om året under det närmaste decenniet för att gå till botten med problemet, enligt honom. Det nuvarande programmet satsar 600 miljoner dollar under fyra

år, men efter 2027 är det inget som vet vad som kommer att ske. National Fire Ant Eradication Program är programmet som stöds av både den federala regeringen och delstatsregeringarna. Behandlingen går ut på att eldmyror renas från områden utifrån och gradvis rör sig inåt – tills samtliga områden är fria från eldmyror.

– Målet är att utrota eldmyror till 2032, säger en talesperson för National Fire Ant Eradication Program till GP, utan att förklara vad som händer när pengarna tar slut om tre år.

– Att utrota eldmyror är ingen liten bedrift, men vårt engagemang förblir orubbligt. Medan många länder har gett upp fortsätter Australien sin kamp.

Ett sätt att öka medvetenheten kring problemet är att använda sociala medier. Läraren Anthony Young har låtit sina elever göra videor om eldmyran som sedan sprids på kanaler som Youtube. Han är dock medveten om att det krävs betydligt mer – en "game changer" – för att vinna kriget mot myrorna.

Enligt Reece är det storskalig bekämpning som måste till framöver, där "inte ens alla bon har hittats än". Samtidigt jämför han myrbekämpningen med hur svårt det var att landa på månen för första gången.

När vi skickade män till månen visste vi åtminstone var månen befann sig.

Johan Augustin
utland@gp.se